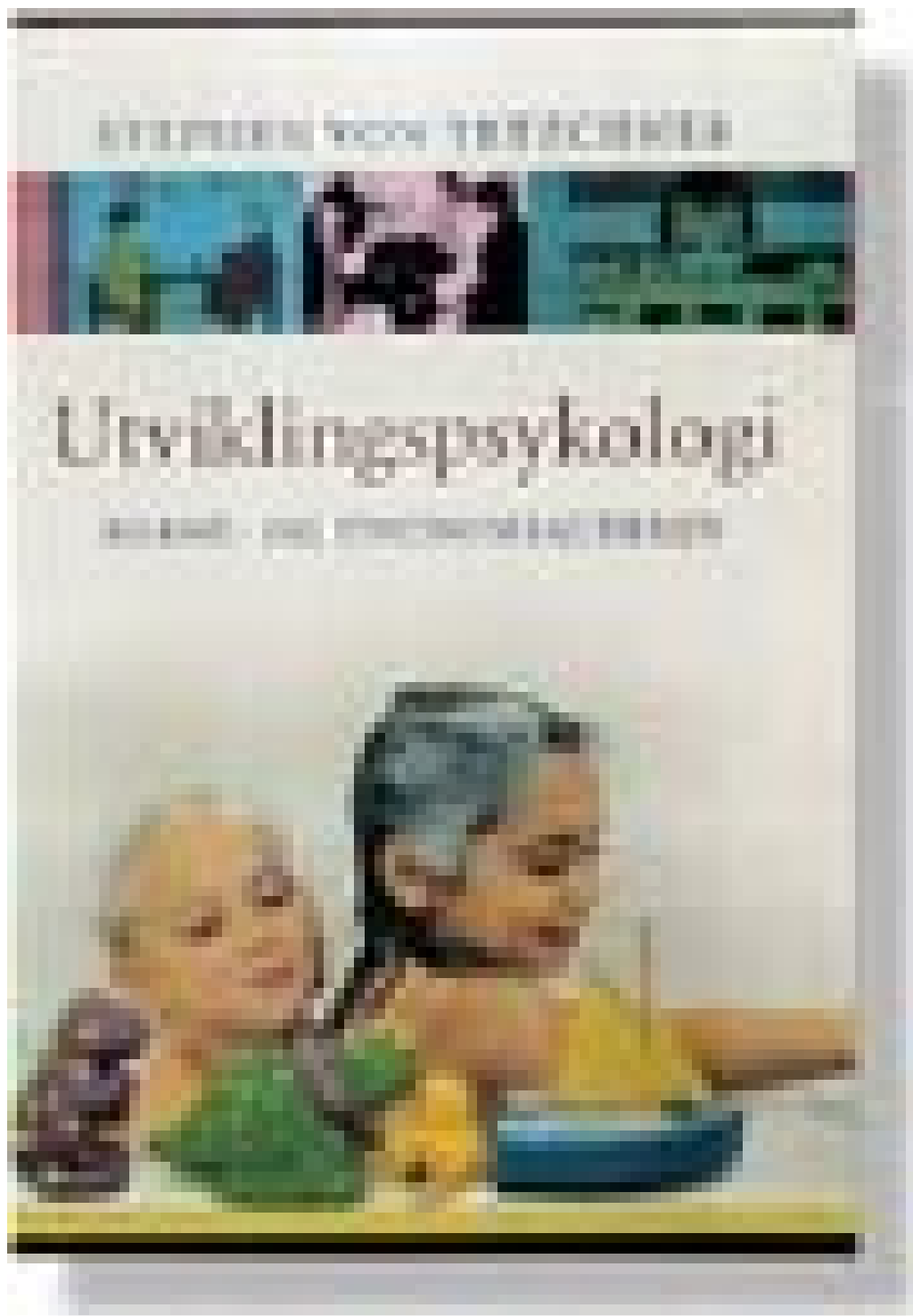

Barn i utvikling

BOKOVERSIKT

Det foreligger ingen store omfattende lærebøker i utviklingspsykologi på norsk forut for denne. Forfatteren har derfor gjort et nybrottsarbeid og mine forventninger var store før lesingen.

Boken er delt opp i ni deler med flere underkapitler. Etter hvert kapittel er det en nyttig oppsummering.

Leseren gjøres kjent med sentrale teorier som Piagets logiske konstruktivisme der barnet først og fremst oppfattes som utforskeren, via en gjenoppdaget russisk psykolog Vygotskys sosialkonstruktivistiske syn på sosiale og kulturelle virksomheters betydning for den kognitive utvikling, til ren nativisme der bare genetiske forhold har betydning. En rekke andre som har bygd videre på disse hovedstandpunktene omtales også.

Forfatteren forholder seg hele tiden til teoriutvikling som en dialektisk prosess, deltar selv aktivt i diskusjonen, integrerer teorier og gir oss dermed blikk rett inn i en pågående debatt.

Bokens konklusjon er at utviklingsprosesser hos barn ikke skyldes enten nevrologisk modning eller læring – den velger heller en dynamisk transaksjonell modell der forhold ved individet hele tiden samvirker med omgivelsene og kulturen. Kognitiv og sosialkognitiv teori og forskning står mest sentralt i boken ved siden av økologiske teorier som Bronfenbrenners teori om barnets ulike økosystemer. Psykodynamisk utviklingsteori refereres gjennomløpende, men Freuds drifts- og konfliktteori er ifølge forfatteren uten empirisk grunnlag og basert på voksnes refleksjoner/drømmer om egen barndom. Senere utvikling av teorien; egopsykologien (H. Erikson) og relasjonsteorier (J. Bowlby) har forfatteren mer tro på.

De enkelte områder innen utviklingspsykologien virker godt dekket. Alle områdene for utvikling knyttes hele tiden til individets overlevelse, kognitive utvikling og tilknytning i et dynamisk systemperspektiv.

Mye nyere forskning er referert, ikke minst innen spedbarnsforskningen. Persepsjon og motorisk utvikling er godt dekket. Mange kapitler var spennende lesing f.eks. kapitlet om gener og fosterutvikling med inngående drøfting av forholdet mellom arv og miljø, språkutvikling (et av forfatterens egne forskningsområder) og kapitlene om kognitiv utvikling. Noen unøyaktigheter om alkoholens innvirkning på fosteret og på senere utvikling bør rettes opp. Mer om den emosjonelle utviklingen, f.eks. utdyping av emosjoner som angst og depresjon, etterlyses. Dette er jo et område forfatteren anser å bli et av de viktigste i vårt århundre. Ungdomsdelen er viktig, og vies et eget kapittel der også familien, kulturens og samfunnets betydning er trukket inn. En mangel ved boka er at seksualitet er så lite behandlet.

Forfatteren peker selv på problemene i utvikling av ny kunnskap i utviklingspsykologien: Det er vanskelig å dokumentere barns utvikling pga. metodiske problemer og stort aldersspenn for de ulike fenomenene. Boken blir derfor noe ujevn på empiriskbasert kunnskap. Det er likevel imponerende hvor mye forfatteren har greid å favne.

I fremtiden vil mye kunnskap være interdisiplinær. Mer om hormonenes betydning for hjernens modning og utvikling og den siste utviklingen innen bildediagnostikk der både kognitive og emosjonelle prosesser kan fremstilles visuelt hadde vært ønskelig. Mange av leserne vil arbeide med barn med avvik, men boken har med lite om avvikende utvikling. Noen unntak finnes, boken har utdypet mitt kjennskap til autisme og ”theory of mind” forskningen. Og boken gir mye kunnskap om punkter i utviklingen der det kan gå galt, bare man leter seg frem.

For høyskoleutdanning virker boken noe omfattende og teoretisk. Nesten alle undervisningsområder i dag tar i bruk ”problembasert læring”. Her vil kanskje ikke boken være veiledende i særlig grad. For leger som arbeider med barn er dette en god bok, men den er kanskje ikke så praktisk.

Det er vanskelig å se direkte fra boken hva man bør vente seg av barn på ulike alderstrinn. Selv om det er et godt stikkords- og forfatterregister, ordforklaringer og henvisninger i teksten, savner jeg enda flere oversikter og illustrasjoner. Flere emner

behandles flere steder, det gjør den spennende å lese ”på tvers” men gir svakheter som oppslagsbok. Men boken er velskrevet og lettlest til tross for sin teoretiske vinkling. Den var faktisk fascinerende lesing.

Anne MariSund

Institutt for Psykiatri

og Medisinske Adferdsfag

NTNU

Publisert: 28. februar 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. juli 2026.